

Krav på utformning och inredning av lokal vid yrkesmässig hygienisk behandling

Vad är en hygienlokal?

I en hygienlokal erbjuds allmänheten yrkesmässig hygienisk behandling. Nedan har exempel på hygienisk behandling räknats upp.

- Akupunktur
- Diatermi
- Fotvård
- Hårvård
- Kosmetisk behandling med injektioner, elektroder eller ljus
- Laserbehandling
- Manikyr och pedikyr
- Massage och annan kroppsvård
- Nagelbyggnad/-skulpturering
- Piercing/håltagning
- Skönhetsbehandling och hudvård
- Tandblekning
- Tatuering
- UV-bestrålning (kosmetiska solarier)
- Zonterapi

Allmänna råd

I Socialstyrelsens allmänna råd för lokaler för yrkesmässig hygienisk behandling (2006: 4), finns rekommendationer kring lokalens utformning, utrustning och redskap samt hantering och behandling i lokalen.

Handbok för yrkesmässig hygienisk verksamhet

Socialstyrelsen har gjort en vägledning för verksamhetsutövare när det gäller deras ansvar att bedriva en hygienisk verksamhet som uppfyller miljöbalkens krav på bra hälsoskydd.

Handboken tar bl.a. upp följande:

- Hälsorisker som kan uppkomma vid yrkesmässig hygienisk verksamhet
- Hygien- och behandlingsrutiner
- Utformning, inredning och skötsel av lokaler
- Exempel på riktlinjer från några olika branschorgan.

Anmälan och handläggning

Enligt 38 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska verksamheter där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling som innebär risk för blodsmitta genom användning av skalpeller, akupunktur nålar, piercningsverktyg eller andra liknande skärande eller stickande verktyg anmälas till miljö- och hälsoskyddsnämnden. Ny verksamhet i redan anmäld lokal är också anmälningspliktig. En skriftlig anmälan ska göras till miljö- och hälsoskyddsnämnden minst 6 veckor **innan** verksamheten startar, anmälningsblankett finns på vår hemsida, www.varberg.se. Kontakta miljö- och hälsoskyddsförvaltningen även vid ändringar. Tillbyggnader, fler utövare eller utökad verksamhet kan vara anmälningspliktig. Anmälningsblankett, inklusive vilka uppgifter om lokalen som ska bifogas, finns att hämta hos miljö- och hälsoskyddsförvaltningen eller på kommunens hemsida. **OBS!** Om inte anmälan gjorts innan verksamheten startar

tas en miljöskaktionsavgift ut som tillfaller staten.

Avgifter

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tar ut avgift enligt beslut av kommunfullmäktige den 18 december 2007 (§ 199). En handläggningsavgift vid anmälan om inrättande av hygienlokal tas inledningsvis ut, därefter en årlig tillsynsavgift. Avgifterna är beroende av verksamhetens storlek. Tillsyn sker regelbundet med 1-3 års intervall beroende på verksamhet. Mot bakgrund av den årliga tillsynsavgiften är det viktigt att lämna uppgifter vid överlåtelse och upphörande av verksamheten till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningens roll

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningens verksamhet består främst i att utöva tillsyn genom att bevaka att verksamhetsutövare följer lagar och riktlinjer. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen arbetar även med att ge råd och upplysning till allmänheten. Tillsynen består främst i att skaffa en god kontroll genom en dialog med verksamhetsutövaren. Vi som arbetar med hälsoskydd godkänner inga lokaler utan ser arbetet som en fortlöpande process likt verksamhetsutövarens egen kontroll, en kontroll som ska visa på uppnådda resultat och att krav uppfylls.

Lokalen

Lokalen bör inte användas till annan verksamhet än den avsedda (ej till personalrum och omfattande försäljningsverksamhet). En hygienlokal i anslutning till bostad eller annan verksamhet bör planeras så att varken lokalen eller bostaden fungerar som genomgångsrum. Det är inte acceptabelt att ha sällskapsdjur i lokalen (hos frisörer finns dock praxis som visar på det motsatta). Enligt tobakslagen är rökning inte tillåten i lokalerna.

Rumshöjden bör inte vara lägre än 2,4 m och golvytan för en arbetsplats bör inte

vara mindre än 5 m². I förrådsutrymme accepteras lägre rumshöjder. Golv, väggar och inredning bör vara av material som är lätt rengörbara. Utforma lokalen så att god städbarhet uppnås.

Toaletter

Lokalen ska ha tillgång till toalett med tvättställ med rinnande varmt och kallt vatten, engångshanddukar och flytande tvål. Lokaler med fler än fyra behandlingsplatser bör förses med en separat kundtoalett som utrustas med engångshanddukar och tvål.

Handtvätt

I behandlingslokalen (inte kök/toalett) behöver det finnas ett separat och lämpligt placerat handtvättställ med rinnande varmt och kallt vatten och med tillgång till flytande tvål, engångshanddukar och desinfektionsmedel. Handskar bör finnas tillgängligt i händelse av skadad hud och vid vissa typer av behandlingar och moment. Vid arbete som medför smittrisk skall handtvättanordning och desinfektionsmedel för huden finnas i omedelbar anslutning till arbetsområdet.

En god handhygien är en viktig hygienrutin

Diskning/rengöring, desinfektion och sterilisering

Det bör finnas särskilda utrymmen med arbetsbänkar, rinnande varmt och kallt vatten samt lämpliga anordningar för rengöring, desinfektion och sterilisering av instrument och redskap. Utrymmena bör vara tillräckligt stora så att smutsigt och rent kan hållas åtskilt. Om fotvård ingår i verksamheten bör lokalen vara utrustad med en separat utslagsvask för fotbadsvatten samt tappkran med varmt och kallt vatten. Det är viktigt att utrymme för sterilisering är väl avskilt från behandlingsutrymmet.

Tvätt av handdukar, bänköverdrag och dylikt som kommer i direkt kontakt med

kunden kan godtas i lokalen om det finns särskilt utrymme för detta samt tork-möjligheter, t ex torktumlare.

Städutrymme m.m.

I städutrymmet bör det finnas utslagsvask med rinnande varmt och kallt vatten. Utrymmet behöver vara väl ventilerat, tillräckligt stort och väl utrustat med upphängningsanordningar och hyllor för städutrustning.

Det ska finnas tillräckliga förrådsutrymmen för förbrukningsmateriel, redskap, smutstvätt, städmaterial och dylikt. Sterila och rena produkter ska förvaras torrt, dammfritt och väl separerat från smutsigt material och annan verksamhet.

Ventilation

För att minska infektionsrisken och begränsa risk för fukt, hälsoskadliga ämnen och dålig lukt ska lokalen ha tillräcklig omsättning på luften. Minsta ventilationsflöde som krävs är:

7 liter uteluft per sekund och person

Det är verksamhetsutövaren som enligt miljöbalken har ansvar för att ventilationen uppfyller detta krav i den lokal man väljer att bedriva sin verksamhet i. Om kemiska ämnen hanteras i verksamheten bör ventilationen förstärkas eller kompletteras med ett punktut sug.

Lokalen ska anpassas efter verksamhetens behov eller så ska verksamheten anpassas utifrån lokalens förutsättningar.

Vatten och vattentemperatur

Vatten skall finnas av tillräcklig mängd och tillfredsställande beskaffenhet. Temperaturen på varmvattnet ska hålla minst 50 °C vid varje tappställe för att undvika problem med legionella. Det innebär att temperaturen ut från varmvattenberedaren måste vara minst 60 °C.

Sopor och avfall

Soputrymme anordnas i anslutning till lokalen. Det kan vara gemensamt med fastigheten i övrigt. För stickande/skärande avfall bör en transportbehållare för riskavfall införskaffas.

Egenkontroll

Alla som bedriver en verksamhet ska enligt miljöbalken visa hänsyn till miljön och människors hälsa. Det innebär bl.a. att man ska ha tillräcklig kunskap om sin verksamhet för att kunna använda de skyddsåtgärder som krävs för att skydda hälsan och miljön. Det är verksamhetsutövaren som har bevisbördan och är därför skyldig att visa att kraven uppfylls.

För att underlätta arbetet och möjliggöra en bra redovisning till myndigheter ska alla anmälningsskyldiga verksamheter ha en dokumenterad egenkontroll enligt förordningen (1998:901). Det innebär att den som bedriver verksamheten bland annat ska:

- ha en skriftlig struktur över vem som ansvarar för vad,
- ha skriftliga rutiner för att hålla drift och kontroll av utrustning i gott skick,
- fortlöpande göra riskbedömningar utifrån miljö- och hälsosynpunkt,
- ha en förteckning över de kemiska produkter som hanteras inom verksamheten som kan innebära risker ur hälso- eller miljösynpunkt.

I de fall verksamhetsutövaren väljer att frångå socialstyrelsens råd och rekommendationer ska en riskbedömning genomföras och alternativa metoder redovisas inom ramen för verksamhetsutövares egenkontroll.

Kosmetiska och hygieniska produkter

Kosmetiska och hygieniska produkter till försäljning ska vara registrerade, innehållsdeklarerade och märkta enligt Läkemedelsverkets föreskrifter. Var även noggrann med hållbarhet och förvaringssätt av produkter och kemikalier som används i verksamheten.

Ambulerande verksamhet

Flera av de hygieniska behandlingarna kan utföras i uppsökande form, t.ex. vid hembesök eller med husvagn/husbil som behandlingslokal. Lika höga krav på allmän hygien samt hantering och i förekommande fall smittrening av instrument eller användning av engångsinstrument gäller för dessa verksamheter som för de stationära. Även ambulerande verksamheter är anmälningspliktiga. Anmälan görs till varje kommun där man bedriver hygienisk behandling.

Exempel på ytterligare information

- Varbergs kommuns hemsida www.varberg.se.
- På Socialstyrelsens hemsida www.socialstyrelsen.se kan bland annat följande inhämtas:
 - Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2006:4) om yrkesmässig hygienisk verksamhet.

- Socialstyrelsens handbok om yrkesmässig hygienisk verksamhet – Piercing, tatuering, fotvård, massage m.m.
- Informationsblad om egenkontroll inom hälsoskyddsområdet
- Informationsbroschyren ”Piercing och tatuering - hälsorisker samt gällande lagar och regler”.

- Lagar och förordningar finns på www.riksdagen.se/
- Läkemedelsverket www.mpa.se
- Naturvårdsverkets Handbok 2001:3 ”Egenkontroll- en fortlöpande process” www.naturvardsverket.se
- Vägledning för frisörprodukter, www.ktf.se
- Sveriges Frisörföretagare www.frisor.com
- Branschrådet Svenska Massage, www.svenskmassage.se
- Sveriges fotterapeuter, www.fotforbundet.com
- Sveriges Professionella Tatuere, www.swedishtattoo.com
- Svenska Akupunkturförbundet www.akupunkturforbundet.se

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSFÖRVALTNINGEN

Tel. exp. 0340-882 66

Hälsoskyddsenheten

Vi som handlägger dessa ärenden är:

Andreas Wällberg tel. 0340-697169

Dragana Vojsson tel. 0340-88461

Cecilia Lyvén tel. 0340-88233